

Dějepisný seminář: Moderní dějiny
aneb krátké 20. století pro krátký 4. ročník gymnázia
vyučující: Jan Rybníkář

Moderní dějiny jsou z pohledu studentů vnímány údajně jako ty žádanější a záživnější. Ovšem „krátké“ je nejen 20. století (jak se mu v historiografii začalo říkat), ale „krátký“ je i maturitní ročník gymnázia, tudíž se na mnoho událostí, osobností, jevů a procesů 20. století v běžné výuce stejně nedostává místo. Tento seminář se snaží látku moderních dějin ve 4. ročníku částečně doplňovat, částečně některá základní témata z výuky dějepisu prohlubovat a zahlédnout možná z nové perspektivy. V semináři nejde primárně o „faktografickou nalivárnu“ a „dohánění látky“, spíše o vybrané sondy do témat z lokálních dějin, našich tradičních „národních“ dějin, ale i evropských a celosvětových. Náplní semináře bývá, pokud to téma dovoluje, práce s textovými či obrazovými prameny, s aplikací HistoryLab a dalšími materiály (např. literární texty, dokumentární filmy). Vyučující se snaží uplatnit při některých tématech prvky tzv. historické gramotnosti či historického myšlení (např. jak víme, že je nějaká událost historicky významná, jak pracovat s prameny, jak se orientovat v příčinách a důsledcích historických změn, co se mění a co přetrvává, uvědomovat si dobové perspektivy historických aktérů, zamýšlet se jak vhodně minulé jevy soudit apod.). Účastníci semináře se kromě „teorie“ mohou těšit také na exkurze do historických institucí v Brně (Moravské zemské muzeum, Muzeum romské kultury apod.), případně na poznávací historickou procházku po Brně. Ve výjimečném případě do semináře možná přijde i pamětník.

Přehled jednotlivých témat pro dvouhodinové lekce: významné události a mezníky v dějinách / Karel I. Habsburský a další Habsburkové ve 20. století / revoluce v Rusku 1917 / totalitární režimy v SSSR a Německu / italský a český fašismus a jeho propaganda / fenomén Baťa ve Zlíně / židovští uprchlíci před druhou světovou válkou / 17. listopad 1939 / holocaust Romů / naši Židé za protektorátu a čeští četníci v Terezíně / Brno a všední život za druhé světové války / kolaborace za druhé světové války / vyhánění, vraždění a vysídlování Němců v létě 1945 / vznik Indie a Pákistánu / vznik státu Izrael / komunistická perzekuce v 50. letech na případu pátera Toufara / Berlínská zeď / karibská krize a JFK / rok 1968 u nás a v Evropě / normalizace a underground / rozpad Československa / devadesátky / Severní Korea / konfliktní regiony v Evropě.

Hodnocení v semináři: Předpokladem je poctivá účast, aktivní spolupráce v hodinách, případně zpracování koreferátu k tématu hodiny.

Obrazový zdroj: Výřez z pozvánky na Letní školu pro učitele dějepisu roku 2020, který pořádá didaktické oddělení Ústavu pro studium totalitních režimů.